

Ks. Grzegorz Sokołowski*

LA SOCIETÀ – WŁOSKA MYŚL SPOŁECZNA

Włoskie pismo „La Società. Rivista scientifica di dottrina sociale della Chiesa” w numerze 3 z 2021 r. podejmuje aktualne zagadnienia społeczne, wskazując na chrześcijańskie postrzeżenie rzeczywistości otaczającej człowieka.

Po zwycięstwie Włoch w turnieju piłki nożnej Euro 2020, który z racji pandemii odbył się z rocznym opóźnieniem, redaktor naczelny pisma Claudio Gentili w słowie wstępnym odnosi się do tego ważnego dla Włochów wydarzenia. Poprzednie zwycięstwo w turnieju Euro odnieśli oni 53 lata wcześniej. Zwycięstwo na Wembley nad reprezentacją Anglii jest okazją do podniesienia się po tak dotkliwej i wyniszczającej pandemii. Gentili przywołuje stwierdzenie Winstona Churchilla: „Włosi przegrywają mecze piłki nożnej jakby były wojnami, a wojny przegrywają, jakby były meczami piłki nożnej”, podkreślając, że tym razem Anglicy muszą przeżyć symboliczny brexit z europejskiej piłki nożnej.

Sport ma wiele znaczeń, często służył sprawie pokoju, gdyż to właśnie podczas zawodów sportowych zawieszano walki zbrojne. Zwyciężyła drużyna, która dzięki przyjaźni i wykorzystaniu różnych talentów potrafiła ukształtować się w ciągu dwóch lat. Jej zwycięstwo przyczyniło się do wzmocnienia spójności Włochów, co będzie miało niebagatelne znaczenie w walce ze skutkami pandemii, jak promocja szczepień, reforma służby zdrowia czy dążenie do wzrostu gospodarczego. Gentili zachęca, by dostrzec ludzką i duchową głębię zwycięstwa oraz jego wartość oddziałującą na stan entuzjazmu we Włoszech.

Studiując katolicką naukę społeczną, w sporcie należy dostrzec jego społeczną funkcję. Zwycięstwo Włoch, kraju boleśnie doświadczonego pandemią, w Euro 2020 można odczytać jako „znak czasów” – znak dający nadzieję na odrodzenie społeczne oparte na pracy zespołowej, spójności, wytrwałości i kompetencji.

* Ks. dr hab. Grzegorz Sokołowski – profesor nadzwyczajny Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu, ORCID: 0000-0001-8284-9830.

W numerze autorzy dowołują się do encykliki papieża Franciszka *Fratelli tutti*. Interesujący tekst opublikowała związana z Katolickim Uniwersytetem Sacro Cuore w Mediolanie Simona Beretta. Zdaniem autorki przeżywany kryzys zdrowotny, ekonomiczny i społeczny ma wpływ na jednostki, grupy społeczne i państwa. Osłabił on spójność społeczną oraz pokazał ograniczenia współpracy międzynarodowej. Istnieje pokusa, by biernie czekać na przyszłość, która będzie przypominać przeszłość. Indywidualizm zdominował relacje międzyludzkie, jednak zaistniała sytuacja pokazuje, że żadne „ja” nie poradzi sobie samo. Wydaje się zatem sensowne połączenie „ja” z „my” i umieszczenie tej relacji w centrum dobra wspólnego.

Fabio Stanizzo pisze o godności osoby ludzkiej w świetle nauki społecznej Kościoła, opierając się na *Kompendium nauki społecznej Kościoła* oraz późniejszym nauczaniu Benedykta XVI i Franciszka. Obecny papież w encyklice *Fratelli tutti* boleśnie zauważa, że w rzeczywistości prawa człowieka nie są takie same dla wszystkich. Poszanowanie godności człowieka i jego praw jest warunkiem wstępnym rozwoju społeczno-gospodarczego w perspektywie wzrostu dobra wspólnego.

Markus Krienke z Wydziału Teologicznego w Lugano po 40 latach powraca do encykliki Jana Pawła II *Laborem exercens*, określając ją jako dokument „rewolucyjny”. Zdaniem autora nadal aktualna jest idea zawarta w encyklice określająca pracę jako klucz do analizy, zrozumienia i oceny kwestii społecznej. Również obecnie praca i dokonujące się wokół niej przemiany i procesy wpływają na porządek społeczny.

Ostatni tekst w dziale *Badania* poświęcony jest odbudowie Messyny po trzęsieniu ziemi w 1908 r. i postaci św. Hannibala Marii di Francia. W czasie, gdy nauka społeczna Kościoła była jeszcze w powijakach, dał on przykład łączenia miłości do Boga i do społeczeństwa – miasta. Traktował naukę społeczną Kościoła jako skuteczne narzędzie ewangelizacji. Carmen Salvo z Katanii prezentuje działalność charytatywną i społeczną św. Hannibala zakorzenioną w wierze w Boga.

W części *Studia* opublikowano trzy teksty. W pierwszym z nich Ruggero Orfei podejmuje zagadnienie braterstwa i przyjaźni społecznej, opierając się na nauczaniu papieża Franciszka. W encyklice *Fratelli tutti* widoczne jest postawienie braterstwa w centrum przepowiadania. Choć w Kościele zawsze mówiono o braterstwie, to jednak w praktyce było ono ulotne i opcjonalne. A papież Franciszek podkreśla, że musi być konkretne i nieuniknione, powinno stanowić fundament wszelkich relacji międzyludzkich. Szczególnie uwidocznić się winno w relacjach pomiędzy silnymi a słabymi.

W kolejnym artykule Oreste Bazzichi podejmuje się analizy węzłowych zagadnień związanych z włoską chadecją u jej powojennych początków oraz oddziaływania podjętych wówczas decyzji w kolejnych latach, m.in. historyczny kompromis chadecji z komunistami.

W trzecim z tekstów tej części Bruno Di Giacomo Russo analizuje nauczanie społeczne Franciszka w kontekście edukacji obywatelskiej. Jej rolą jest ułatwienie procesów socjalizacji, wejścia młodym ludziom w życie społeczne i stworzenie warunków, by poczuli się współodpowiedzialni za kształt życia społecznego. Pokój, solidarność, dobro wspólne nie powinny być dla młodych słowami obcymi – ku temu zmierza w swoim nauczaniu papież Franciszek. Autor wskazuje przede wszystkim na nauczanie papieskie zawarte w adhortacji apostołskiej *Evangelii gaudium* i encyklice *Laudato si*.

W numerze „La Società”, w części *Agora* można zapoznać się z refleksją Savino Pezzotta nad encykliką Franciszka *Fratelli tutti*, dostrzegając w epoce indywidualizmu braterstwo jako paradygmat nowej kultury. Przyczyniła się do tego pandemia z całym bagażem bólu, strachu, cierpienia, śmierci.

Bp Mario Toso przypomina o wymiarze społecznym wiary. Jego zdaniem wyakcentowanie tego zagadnienia jest niezmiernie ważne w obecnej sytuacji społecznej. Potrzebny jest wyraźny skok jakościowy w duszpasterstwie społecznym. Autor zwraca szczególną uwagę na duszpasterstwo związane z rolnictwem.

Riccardo Chilosi porusza problem ograniczeń spowodowanych licencjonowaniem. Kryzys związany z pandemią uwidoczniał w Europie konieczność odejścia od ograniczeń wprowadzonych przez rozrost biurokracji.

Numer zamyka prezentacja najnowszych publikacji, które ukazały się na rynku włoskim w zakresie katolickiej nauki społecznej oraz omówienie fragmentu encykliki Jana Pawła II *Laborem exercens* jako źródła nauczania społecznego Kościoła.

